

H. K.:

Dušanova pot.

ajstarejša sestra Pepka je bila pri nas za gospodinjo, ker je mati bolehalo. Navadno je zvečer, preden smo šli spat, razporedila delo za drugi dan. »Dušan,« je rekla, »jutri je materin god. Ti mi pojdeš za rano k stricu Brežu ter mi prineseš nekaj peciva. Stric bo imel pripravljenih novo spečenih žemljic, prestic in rogljičkov. Tako mi je sporočil.«

Stvar je bila tako važna, da se ji Dušan ni upal resno ugovarjati. Sicer pa so mu bili izgovori vedno na razpolago. »Že grem,« je dejal, »a kaj, če bi me ugriznil stričev Sultan! Kako se bojim tega psa, ti ne morem povedati. Pomisli, na verigi ga imajo, ker bi sicer vse raztrgal!«

»Ravno zato si varen,« se mu odreže Pepka. »Pes na verigi te ne doseže, če mu ne greš preblizu. Poznam dobro tvoje izgovore.«

»Ko bi me pa spotoma napadel Brinškov Pozor? Ta ni priklenjen, ugriznil pa je tudi že Jernejevega fanta!«

»E, kaj boš govoril, gotovo ga je dražil ali pa pred njim bežal, česar seveda psi ne trpijo,« odvrne končno Pepka. »Le idi po bližnjici, tako se mu izogneš!«

Dušan ni vedel Pepki nič več ugovarjati in mislil si je: »Pribito je, da moram iti, pa pojdem, naj že stane, kar hoče!«

Sanjalo se mu je, da je že bil pri stricu Brežu. Pecivo je nosil povezano v beli ruti. Vračal se je po tujem gozdnem potu. Iz zasede so ga napadli cigani, a v jakem teku jim je ubežal. Nato so mu grozili bradati razbojniki; eden iz drhali ga je skoraj zgrabil, drugi so ga obkolili. Tedaj se je vzdignil v zrak in letel kot lahkokrila ptica nad neizmernim gozdom. Razbojniki so mu žugali s pestmi, streljali za njim, a niso ga dosegli. Dospel je na širono ravnino. Vse mu je bilo tuje. Zaman se je oziral po svojem domu. Z vso svojo dušo je hrepenel po materi, sestri Pepki, po vseh svojih bratih in sestrah. Oj, kaj bi bil dal, da bi videl vsaj enega znanca iz domačih krajev! Bridko je tožil in zdihoval.

Ravno tedaj ga pokliče Pepka in opomni, da je čas, da vstane. Nihče na svetu ni bil srečnejši od Dušana. Bil je vendarle na svojem lastnem domu. Šel je od postelje do postelje in se prepričal na lastne oči, da je samo sanjal. V mislih je pozdravljaval speče bratce in sestre, a mamiči je poljubil iz hvaležnosti roko.

Temno je še bilo in snežinke so naletavale. Nekaj snega je bilo že padlo čez noč. Pogumno je Dušan premeril znano smer po bližnjici, dasi je bil sneg zamedel stezo. Oster veter mu je potegnil nasproti in tulil čez poljano. Iz farne cerkve je donel zvon in naznanjal bližajoče se jutro. V sosednih hišah so že gorele lučke. Dušan si misli: »Kaj bi se mi moglo zgoditi? Povsod vstajajo ljudje, v sili kar zapijem in končno, česa bi se le strašil?«

Ko je krenil na pot, je srečal človeka. Sapa mu je zastala, srce se stisnilo in globoko se je oddahnil, ko je spoznal cerkovnika. Stari cerkovnik ga baje ni bil videl, zaradi tega ga Dušan tudi ni pozdravil. Vendar se je veselil, da ni naletel na hudobnega človeka.

Stopil je v drevored. Velika ponočna ptica je zletela z bližnjega drevesa proti hosti. Prestrašil se je, zastavil korak in hotel zbežati. Srce v prsih mu je močno utripalo. Veter je zažvižgal v drevesih. Tam v vasi so se oglašali petelini. Dušanu je zrastle pogum in z novim upom je nadaljeval svojo pot. Čutil se je zopet bolj varnega in dobro mu je delo, da je premagal strah.

Pred Breževo hišo že ni več mislil na nočne strahove. Samo čudno se mu je zdelo, da se še ni oglasil Sultan. Navadno ne presliši ničesar. Hrabro je stopil v vežo in čez stopnice v prvo nadstropje, ker je stric Breže odprl prodajalnico šele ob sedmih.

Odpahnavši vrata na hodnik, bi bil Dušan skoraj okamenel, zakaj pred njim je stal Sultan, velik kakor volk v basni, ona strašna zverina, ki je požrla babico in deklico z rdečo čepico. Groza mu je zaprla dih, tako da se ni upal ziniti niti besedice. Zeleno žareče pasje oči so mu pretile s pogubo. Nazaj bi skočil in zatvoril vrata, a kaj, če bi Sultan planil za njim ter mu odgriznil nogo. Pa nogo bi že skoro žrtvoval, če ne bi bilo nič hujšega. Strah je imel Dušana v škripcih, srce mu je trepetalo in obvladala ga je smrtna groza. Slišal je nekje uro biti, morda zadnje v svojem življenju. Stal je kot kip pred grozno pošastjo. V bližini je čul pokanje in prasketanje ognja in nekaj kakor pokladanje tresk v pečico. Zdaj je gnetec tolkel po nečkah, a Dušan priklenjen na svojega nasprotnika, se ni upal klicati na pomoč. Morda bi ga Sultan pri tej priči požrl. Prijeten vonj pečene pogače mu je udaril v nos. Zadnjikrat in nikoli več? Kako da še ni planil Sultan nanj in ga zagrabil prej, preden ni materi voščil sreče za god? In zdaj se li bo izpolnilo? O, grozal Sultan je v tem trenutku tudi strašno zazijal, a se vendar ni premaknil z mesta.

V tem hipu so se že odprla vrata za Dušanom in prikazal se je rešilni angel v podobi strica Breža s svečo v roki. Sultan je takoj izpremenil svoje bojne namene v najprijaznejše razpoloženje ter po-

zdravljaj svojega gospodarja, kakor bi bil eden izmed najkrotkejših kužkov v vasi ter se sploh ni več brigal za Dušana. »Zloba grda — mrcina pasja,« si je mislil Dušan, »tako se zdaj dobrikaš in se kažeš vdanega. Mene si pa hotel raztrgati.« Dušanu je bilo zdaj lahko, kakor bi se mu bil odvalil s srca težek kamen in nevidno izginil v globočini.

Stric Breže pa mu je dejal, da naj le gre v pekarijo in naj ga počaka tam. Dušanu je še tičal strah v kosteh in s tresočim se glasom je pripovedoval stricu, da se ne upa, ker se boji psa. Stric je nato ukazal pomočniku, naj odvede Sultana in naj ga priklene. Zdaj se je šele Dušan svobodno oddahnil. Pogum se mu je vrnil in bilo mu je tako gorko pri srcu, da bi bil od veselja zavriškal. Dozdevalo se mu je, da se mu smejejo hlebci v peharjih in kolači v loncih, namenjeni, da jih sprejmejo vroče pečice. V jerbasih so že bile naložene rumene žemljice, ki bi prav ugajale Dušanu. V drugo pečico pa je ravno postavljajl pekar s ploščatim, dolgim loparjem cele vrste rogljičkov. Dušan bi bil rad to delo poizkusil, a pomočnik mu je rekel, da je preslab in nevajen.

Koliko testa je še bilo v velikih kadunjah! Čakalo je, da ga zgneže tejo in spečejo. Dušan ni mogel pojmiti, kako se vsa ta testenina speče. »Vidiš,« mu je razložil pomočnik, »razgreta pečica speče, preden se ohladi, trikrat do štirikrat male testene kruhke. Za pogačo seveda moramo zopet kuriti.«

Dušan je sam dočakal sveže pecivo. Kakor zamaknjen je gledal pekovske opravke.

Prišel pa je stric Breže in mu naložil v belo ruto žemelj, prest in rogljičkov. Dušanu je podaril krapec pšeničnjaka. »To je zate,« je rekel, »da se prihodnjič ne boš bal psa. Sultan nič ne stori, posebno domačinom ne, in tebe gotovo pozna dobro, ker te vidi vsak dan na poti v šolo. Pozdravi mi mater in ji čestitaj iskreno. Zvečer gotovo pridem tudi sam, da vidim, kako se kaj počuti.«

Ko se je Dušan vrnil, se je že svetilo na vzhodu. Sestra Pepka ga je že čakala pri vratih in ga sprejela prav veselo. Dušan ji je pravil, da še nikdar ni pretrpel tolikega strahu, kakor ravno to pot. Pepka se mu je smejala in ga spomnila, da se pravi fantič ne boji ničesar in nikogar.

Od tistega dne so bežali strahovi od Dušana. Dandanes pa je Dušan že gospodar in večkrat sam v šali straši malopridneže in lenuhe, ki postajajo po potih, gredoč iz šole.

